

Doniyor Kitobi — Yigirma Oltinchi Son

Navuxadnazarning Yetti Vaqti: Butparastlik, Papalik va Qo'shma Shtatlarni ochib beruvchi bashoratli to'qima

Jeff Pippenger

2023-12-21

To'rtinchi bobdagi Navuxadnazar timsoli hayratlanarlidir. Uning “yetti zamoni” butparastlik (doimiy), va papalik (vayron qiluvchi gunoh) muqaddas maskan hamda lashkarni oyoq osti qilgan vaqt davrlarini ifodalaydi.

Shunda men bir muqaddas zotning so'zlayotganini eshitdim, va so'zlayotgan o'sha muayyan muqaddas zotga boshqa bir muqaddas zot dedi: “Kundalik qurbonlik, vayron qiluvchi gunoh, ham muqaddas maskan, ham lashkarning oyoq osti qilinishi haqidagi vahiy qachongacha davom etadi?” Doniyor 8:13.

O'n uchinchi oyatda qayd etilgan “muqaddas maskan ham, lashkar ham oyoq osti qilinishi” Xudoning ikki g'azabidan oxirgisi bo'lgan “yetti vaqt”ni ifodalaydi; Navuxadnazaroning “yetti vaqti” esa Xudoning g'azablaridan birinchisi bo'lgan “yetti vaqt”ni ifodalaydi, ammo payg'ambarlik nuqtayi nazaridan ikkalasi ham bir xil chiziq sifatida tasvirlangan.

Men Quddus ustiga Samariya o'lchov arqonini va Axab xonadonining shoqulini tortaman; Quddusni esa odam idishni artib, uni tozalab, teskari qilib ag'dargandek artib tashlayman. 2 Shohlar 21:13.

Doniyor kitobining sakkizinchi bobi, o'n uchinchi oyati, miloddan avvalgi 677-yildan boshlab Yahudoning janubiy shohligi ustiga keltirilgan Xudoning g'azablarining ikkinchi qatoriga taalluqlidir. Navuxadnazarning “yetti zamoni” miloddan avvalgi 723-yildan boshlab Isroilning shimoliy shohligi ustiga keltirilgan Xudoning birinchi g'azabi qatorini ifodalaydi. Navuxadnazarning “yetti zamoni” butparastlik muqaddas joy va lashkarni oyoq osti qilgan bir ming ikki yuz oltmish yilni, undan keyin esa papachilik muqaddas joy va lashkarni oyoq osti qilgan bir ming ikki yuz oltmish yilni ifodalaydi.

Papalik shunchaki xristianlikni da'vo qilish bilan qoplangan butparastlikdir. Go'yo “cho'qintirilgan butparastlik”dir. Katolitsizmda Masihni yoki xristianlikni ifodalaydigan hech narsa yo'q. Dunyo bu haqiqatni Zulmat asrlari tarixida bilib oldi, ammo 1798 yildan beri dunyo buni unutdi. Papalikning yuragi butparastlikning yuragi bilan aynandir. Din ham, dinlarning marosimlari ham bir xildir. Navuxadnazar ustidan chiqarilgan “yetti vaqt” hukmi unga bir mahluqning yuragi berilishidan iborat edi. Unga berilgan mahluqning yuragi, ochiq butparastlik bo'ladimi yoki katolitsizm shaklidagi niqoblangan butparastlik bo'ladimi, butparastlik dinini ifodalovchi yurak edi. Vahiyning o'n ikkinchi bobidagi ajdarni Oq opa Shayton deb ta'riflaydi, ammo ikkilamchi ma'noda u butparast Rimdir.

“Shunday qilib, ajdarho, birinchi navbatda, Shaytonni ifodalasa-da, ikkinchi darajada u butparast Rimning ramzidir.” Buyuk kurash, 439.

Navuxadnazar “yetti zamon” davomida timsol qilgan mahluq, bir ming ikki yuz oltmish kun davomida ajdahoning mahluqi edi, soʻngra yana bir ming ikki yuz oltmish kun davomida katolitsizmning mahluqi boʻldi. Oʻsha kunlarning oxirida Navuxadnazar oxir-oqibat soxta paygʻambar boʻlgan Amerika Qoʻshma Shtatlarining timsolidir. Bashorat nuqtayi nazaridan Navuxadnazar ajdaho, mahluq va soxta paygʻambarni ifodalar edi; bular ruhiy Bobilni tashkil etuvchi va dunyoni Armageddonga yetaklaydigan uch karra kuchlardir. Navuxadnazar haqiqiy Bobilda timsol boʻladi va shu tariqa u oxirgi kunlarning ruhiy Bobilini tashkil etuvchi uchala kuchning hammasining timsoli sifatida qoʻllanilgan.

Hozirgina aniqlangan ramziylikni anglash uchun, avvalo Navuxadnazarni milodiy 1798-yilda, yaʼni “yetti vaqt”ning oxirida uning shohligi tiklangan paytda joylashtirish muhimdir. Biz bu yoʻlbelgisini Doniyor kitobining toʻrtinchi bobida belgilab olamiz, soʻngra bob boʻylab yanada tizimli tarzda ilgariylashni boshlaymiz.

1798-yildagi “oxirzamon”da Doniyor kitobi muhrdan yechildi va shu tariqa bu kitob sinovdan oʻtkazadigan, poklaydigan hamda sajda qiluvchilarning ikki toifasini vujudga keltiradigan tobora ortib boruvchi nurni taqdim etish maqsadini ado etdi. Doniyor kitobining muhrdan yechilishi oʻsha vaqtda ochib berilgan haqiqatlarga asoslangan uch bosqichli sinov jarayonining boshlanishini belgilaydi.

U shunday dedi: Bor, ey Doniyor, chunki bu soʻzlar oxirzamongacha yopiq va muhrlangan boʻladi. Koʻplar poklanadi, oqartiriladi va sinaladi; ammo fosiqlar fosiqlik qiladilar; fosiqlardan hech biri anglamaydi; lekin donolar anglaydilar. Doniyor 12:9, 10.

Daniyor kitobi va Vahiy kitobidan iborat boʻlgan kitobning muhrdan ochilishining bashoratli maqsadi, kitob muhrdan ochilgan tarix davrida tirik boʻlgan avlodni sinashdir. Doniyor oʻn ikkinchi bobida aniqlab koʻrsatilgan uchta vaqtga oid bashorat mavjud. Birinchisi, muqaddas xalqning qudrati tarqatib yuboriladigan bir ming ikki yuz oltmish yildir.

Ammo sen, ey Doniyor, bu soʻzlarni yashir va kitobni oxirzamon vaqtigacha muhrla; koʻplar u yoqdan bu yoqqa yugurib yuradilar, va bilim ortadi. Shunda men, Doniyor, qaradim, va mana, yana boshqa ikki kishi turar edi: biri daryoning qirgʻogʻining bu tomonida, boshqasi esa daryoning qirgʻogʻining u tomonida. Va ulardan biri daryo suvlari uzra turgan, zigʻir kiyimga burkangan kishiga dedi: “Bu ajoyibotlarning oxirigacha qancha vaqt boʻladi?” Va men daryo suvlari uzra turgan, zigʻir kiyimga burkangan kishining osmonga oʻng qoʻlini ham, chap qoʻlini ham koʻtarib, abadulabad tirik Zot bilan qasam ichganini eshitdimki, bu bir vaqt, vaqtlar va yarim vaqtgacha boʻladi; va muqaddas xalqning qudratini sohib yuborishni tugatganida, bu narsalarning hammasi tamom boʻladi. Doniyor 12:4–7.

Oʻn ikkinchi bobdagi qolgan ikki bashoratli davr — bir ming ikki yuz toʻqson kun va bir ming uch yuz oʻttiz besh kundir.

Va men eshitdim, ammo tushunmadim; shunda dedim: Ey Rabbim, bu narsalarning oxiri nima boʻlur? U dedi: Yoʻlingdan bor, Doniyor; chunki bu soʻzlar oxirzamon vaqtigacha yopiq va muhrlangan. Koʻplar poklanur, oqartirilur va sinalur; ammo fosiqlar fosiqlik qilurlar; fosiqlardan hech biri tushunmas, lekin donolar tushunurlar. Va kundalik qurbonlik olib

tashlanadigan va vayron qiluvchi jirkanchlik o'rnatiladigan vaqtdan boshlab ming ikki yuz to'qson kun bo'lur. Kutib, ming uch yuz o'ttiz besh kungacha yetib kelgan kishi baxtlidir. Doniyor 12:8–12.

Oyatlardagi "oxirzamon vaqti" ikki marta tilga olinadi va Doniyorning so'zlari muhrdan chiqariladigan nuqta sifatida ta'riflanadi. "Oxirzamon vaqti"da muhrdan chiqarilish mavzusi bo'lgan so'zlar — bir ming ikki yuz oltmish (bir zamon, zamonlar va yarim zamon), bir ming ikki yuz to'qson va bir ming uch yuz o'ttiz besh bo'lgan uchta bashoratli davrdir. Uch davrdan ikkitasi "kunlar" deb ta'riflanadi. Uchalasidan ikkitasi 1798-yilda yakunlangan, uchinchi esa 1843-yilning ayni oxirida yakunlangan. Aynan 1843-yilning eng oxirida, chunki oyat shunday deydi: "kutur va ...gacha yetib kelgan kishi baxtlidir."

"Keladi" so'zi tegadi, degan ma'noni bildiradi. Binobarin, kutadigan va shuningdek 1844 yilning birinchi kuniga ham tegadigan kishi baxtlidir. O'n bokira haqidagi masalning kechikish vaqti Millerchilar tarixidagi birinchi ko'ngilsizlikda boshlangan edi, va o'sha ko'ngilsizlik aynan 1843 yilning eng oxirgi kunida yuz berdi; 1843 yilning eng oxirgi kuni esa aynan 1844 yilning eng birinchi kuniga tegadi. Kutish barakasi kechikish vaqti birinchi ko'ngilsizlikda boshlangan paytda boshlandi.

Bu oyatlarda ko'rib chiqilishi lozim bo'lgan yana juda ko'p masalalar bor, biroq bu yerda biz e'tibor qaratayotgan nuqta — Doniyorning payg'ambarlikdagi vazifasidir. Mazkur parchada Doniyor ifoda etadigan Doniyor kitobining maqsadi, kitob muhridan yechilganda, uch bosqichli bir sinov jarayonini yuzaga keltirishdir. Doniyorga oxirzamon kelguniga qadar o'z yo'lida borishi aytilgan edi; ana o'sha paytda kitobning muhri yechilishi kerak edi. Bobning xulosasi oxirzamon yetib kelganda nima sodir bo'lishini ta'kidlaydi.

Ammo sen oxirigacha o'z yo'lingdan boraver; chunki sen orom topursan va kunlarning oxirida o'z nasibangda turursan. Doniyor 12:13.

Doniyor kitobi Doniyorning bashoratli kunlari nihoyasida o'z ulushida turishi kerak edi.

"Xudo bir insonga bajarishi uchun alohida bir ish berganida, u Doniyor kabi o'z ulushi va o'rnida turishi, Xudoning chaqirig'iga javob berishga tayyor, Uning maqsadini ado etishga tayyor bo'lishi kerak." Manuscript Releases, 6-jild, 108.

Oxirzamon davrida, 1798-yilda, Doniyor o'z ulushida turdi; bu o'n uchinchi oyatda "kunlarning oxirida" deb ifodalangan. Navuxadnazarni "yetti vaqt"ga quvg'in qilish davrining nihoyasi 1798-yilni ko'rsatadi, chunki u "kunlarning oxirida" yakun topgan edi.

Kunlarning oxirida men, Navuxadnazar, ko'zlarimni osmonga ko'tardim, va aql-idrokim menga qaytdi; men Taoloyi A'loni muborakladim, abadulabad Yashovchini madh etib ulug'ladim; Uning hukmronligi abadulabad hukmronlikdir, va Uning shohligi nasldan naslga davom etur. Yer yuzining barcha aholisi hech narsa qatorida sanaladi; U osmon lashkari orasida ham, yer aholisi orasida ham O'z irodasiga ko'ra ish tutadi; va hech kim Uning qo'lini to'sa olmaydi yoki Unga: "Nima qilmoqdasan?" deya olmaydi. O'sha zamonda aql-idrokim menga qaytdi; va shohligimning shon-shuhrati uchun izzatim va porloqligim ham menga

qaytdi; maslahatchilarim va amaldorlarim meni izlab keldilar; men shohligimda mustahkamlandim, va menga ulug'vor saltanat yanada ziyoda qilindi. Endi men, Navuxadnazar, osmon Shohini madh etaman, ulug'layman va sharaflayman; Uning barcha ishlari haqiqatdir, va yo'llari adolatdir; kibrda yurganlarni esa U xor qilishga qodirdir. Doniyor 4:34–37.

“Kunlarning oxiri” degan ifoda 1798-yildagi oxir zamonni anglatadi. O'sha paytda Navuxadnazar o'z shohligida qaror topgan edi; bu endi butparastlik va papalik yirtqichlarining tarixi emas edi. O'sha nuqtada Navuxadnazar to'la tavba qilgan bir kishini ifodalagan, va shu bilan birga 1798-yilda hukmronlik qila boshlagan Muqaddas Kitob bashoratidagi yer yirtqichini ham ifodalagan; u qo'zidek boshlangan bo'lsa-da, oxir-oqibat ajdahodek gapirishi taqdir qilingan edi. U Ishayo yigirma uchning bajo bo'lishida ramziy yetmish yil hukmronlik qiladigan yer yirtqichini ifodalaydi, xuddi uning so'zma-so'z shohligi so'zma-so'z yetmish yil hukmronlik qilgani kabi. Bu ramziylik “mutlaqo bexato”dir.

Navuxadnazar Vahiy kitobining o'n ikkinchi va o'n uchinchi boblarida tasvirlangan uch hokimiyat o'rtasidagi bashoratli bog'liqlikni ifodalaydi. U yerda ular ajdarho, dengizdan chiqqan mahluq va yerdan chiqqan mahluq sifatida ko'rsatilgan. Vahiy kitobining o'n oltinchi bobida esa ular dunyoni Armageddonga olib boradigan uch hokimiyat sifatida ko'rsatilgan. Navuxadnazarning “yetti davri” ana shu uchala mahluqni bir-biriga bog'laydi, chunki so'zma-so'z Bobil ruhiy Bobilni ifodalaydi, va Doniyor kitobida joylashgan ayni bashorat qatori Vahiy kitobida davom ettiriladi, zero bu ikki kitob bir-birini mukammallikka yetkazadi.

Navuxadnazar 1798 yilni ajdarho, hayvon va soxta payg'ambar o'rtasidagi bashoratli bog'liqlik sifatida ifodalaydi. 1798 yil birinchi farishtaning xabari va Milleriyalar tarixiga nisbatan “oxirzamon vaqti” edi. Uilyam Miller o'zining butun bashoratli tuzilmasini butparastlikning ajdarhosi va katolitsizmning hayvoni haqidagi anglashiga asoslashga yo'naltirilgan edi, biroq u Qo'shma Shtatlarni yer hayvoni va soxta payg'ambar sifatida ko'rmadi. U 1798 yildagi “oxirzamon vaqti”dan oldingi tarixni ko'ra olar edi, ammo kelajak hali ham kelajak edi. 1989 yildagi “oxirzamon vaqti”da esa o'sha uchala qudratning barchasi tan olinadigan bo'lar edi.

1798-yilda ajdarho va yirtqichning payg'ambarlikdagi tanib olinishi muhrining ochilishi yettinchi, sakkizinchi va to'qqizinchi boblarning Ulay daryosi orqali ifodalangan. 1989-yilda ajdarho, yirtqich va soxta payg'ambarning payg'ambarlikdagi tanib olinishi muhrining ochilishi esa o'ninchi, o'n birinchi va o'n ikkinchi boblarning Hiddekel daryosi orqali ifodalangan. Navuxadnazar 1798-yilda kelgan birinchi farishtaning harakatini ifodalaydi va u 1989-yilda kelgan uchinchi farishtaning harakatini ifodalovchi Belshazarning timsolidir. Shu sababli, to'rtinchi bobdagi Navuxadnazarning ikkinchi tushi birinchi farishtaning xabarini ifodalaydi.

Navuxadnazarning “yetti vaqt”i 1798-yilda, ya'ni kelajakdagi hukm haqidagi ogohlantirish xabari kelgan “oxirzamon”da yakunlandi. “Kunlarning oxiri”da u imonga kelgan bir insondir; shu bois u yer hayvonining qo'ziqordek bo'lgan davridagi Respublikachi shoxini ifodalaydi. Ayni paytda u yer hayvonining Filadelfiya Protestan shoxini ham ifodalaydi.

Bobilning birinchi shohi sifatida u Bobilning oxirgi shohi Belshazzarni timsollaydi. Uning hukmi Nimrodning hukmi orqali timsollashtirilgan edi va o'z navbatida Belshazzarning hukmini ham timsollashtirdi. Uning hukmi 1844-yil 22-oktabrda tergov hukmining ochilishini ifoda etdi.

Shoh Navuxadnazar, butun yer yuzida yashovchi barcha xalqlarga, elatlarga va tillarga: sizlarga tinchlik ziyoda bo'lsin. Men uchun Oliy Xudo qilgan alomatlaru mo'jizalarni bayon qilishni munosib deb bildim. Uning alomatlari naqadar ulug', mo'jizalari naqadar qudratlidir! Uning shohligi abadiy shohlikdir, uning hukmronligi esa nasldan naslga davom etadi. Men, Navuxadnazar, o'z uyimda osoyishta, saroyimda ravnaq topib yashar edim. Shunda meni qo'rqitgan bir tush ko'rdim; to'shagim ustidagi o'ylarim va boshimdagi vahiylar meni bezovta qildi. Doniyor 4:1–5.

Tush Nebukadnazarning yuragiga qo'rquv soldi, va tushning ramziy ma'nosi odamlarga “Xudodan qo'rqing” deb amr etuvchi birinchi farishtaning abadiy xushxabarini ifodalaydi.

Va men osmonning o'rtasida uchib ketayotgan yana bir farishtani ko'rdim; u yer yuzida yashovchilarga, har bir elatga, qabilaga, tilga va xalqqa va'z qilish uchun abadiy xushxabarga ega edi. U baland ovoz bilan shunday der edi: Xudodan qo'rqinglar va Unga ulug'vorlik beringlar; chunki Uning hukm soati keldi; osmonni, yerni, dengizni va suv buloqlarini Yaratganga sajda qilinglar. Vahiy 14:6, 7.

Abadiy xushxabar uch bosqichli xabardir: birinchi bosqich, birinchi farishta orqali ifodalanganidek, Xudodan qo'rqishdir; ikkinchi bosqich Unga shon-sharaf berishdir; uchinchi bosqich esa Uning hukmi soati bilan ifodalanadi. “Shon-sharaf” xarakterni anglatadi, va Nimrod isyoni haqidagi hikoyadagi ikkinchi “tushib boraylik” aynan shahar va minoraning xarakteri tekshirilgan joydir. Bu tergov hukmi edi. Jamoat va davlatning birlashuvi maxluqning suratidir, va Nimrodning ikkinchi bosqichi maxluqning suratini namoyon etishda edi, biroq abadiy xushxabarning ikkinchi bosqichi Nimrodnikini emas, balki Xudoning xarakterining ulug'lanishini hosil qiladi.

Navuxadnazarning qo'rquvi, xuddi Doniyor Bobilning taomini yemay qo'yishni tanlagani kabi, birinchi sinovning ramzidir, chunki Doniyor Xudodan qo'rqardi. Birinchi farishta tarixda 1798-yilda paydo bo'ldi va shundan so'ng 1840-yil 11-avgustda quvvatlantirildi. Navuxadnazarning tushi birinchi xabarning kelishini oxirzamon vaqti bo'lgan 1798-yilga joylashtiradi.

Men qo'rqib ketishimga sabab bo'lgan bir tush ko'rdim, to'shagim ustidagi o'ylarim va boshimdagi vahiylar meni bezovta qildi. Shuning uchun Bobilning barcha donishmandlarini huzurimga keltirish haqida farmon berdim, toki ular menga tushning ta'birini bilsinlar. So'ng sehrgarlar, munajjimlar, kaldiylar va folbinlar kirib keldilar; men ularga tushni aytdim, ammo ular uning ta'birini menga bildiradik olmadilar. Lekin oxiri oldimga Doniyor kirdi; uning ismi xudoyimning ismiga ko'ra Beltashassar edi, unda muqaddas xudolarning ruhi bordir; men uning oldida tushni aytib, dedim: “Ey sehrgarlar boshlig'i Beltashassar, senda muqaddas xudolarning ruhi borligini va hech bir sir seni qiynamasligini bilganim uchun, ko'rgan tushimning vahiylarini va uning ta'birini menga aytib ber.” Doniyor 4:5–9.

1798-yilda oxirzamonda birinchi xabarning kelishi — bu Navuxadnazarning qo‘rquvi bilan ifodalangan — Doniyor kitobi muhrdan yechiladigan paytni belgilaydi.

Lekin sen, ey Doniyor, so‘zlarni yopib qo‘y va kitobni oxirzamon vaqtigacha muhrla: ko‘plar u yoq-bu yoqqa yugurib yuradilar, va bilim ko‘payadi. ... Va u dedi: Yo‘lingdan bor, Doniyor, chunki bu so‘zlar oxirzamon vaqtigacha yopiq va muhrlangan. Ko‘plar poklanadilar, oppoq qilinadilar va sinaladilar; lekin fosiqlar fosiqlik qiladilar; va fosiqlarning hech biri tushunmaydi; ammo donolar tushunadilar. Doniyor 12:4, 9, 10.

Doniyor kitobi “oxirzamon”da muhrdan yechilganda, odamlar bilimning ko‘payishini kelib tadqiq etishga da‘vat etildilar, va bu da‘vat oxir-oqibat ikki toifa sajda qiluvchilarni yuzaga keltirdi. Bir toifa tushuna olmadi, boshqasi esa tushuna oldi. “Sehrgarlar, munajjimlar, xaldeylar va folbinlar” sifatida tasvirlangan Bobilning dono odamlari tushuna olmadilar, ammo Doniyor tushundi. Bobillik “dono odamlar” tushuna olmadilar va shuning uchun yovuzlarni ifodalaydilar. Doniyor esa donolarni ifodaladi.

Keyingi maqolada Doniyor kitobining to‘rtinchi bobini davom ettiramiz.

“Xudoning ishiga sodiq bo‘lmaganlar prinsipdan mahrumdirlar; ularning niyatlari shunday tabiatga ega emaski, har qanday sharoitda ham ularni to‘g‘rini tanlashga yetaklasin. Xudoning xizmatkorlari har doim o‘zlarini Ish beruvchisining nigohi ostida ekanliklarini his etishlari kerak. Belshazarning muqaddas narsalarni tahqirlovchi ziyofatini kuzatgan Zot barcha muassasalarimizda, savdogarning hisobxonasida, xususiy ustaxonada hozirdir; va qonsiz qo‘l, shakk-shubhasiz, kufrgo‘y podshohning dahshatli hukmini qayd etganidek, sizning beparvoligingizni ham qayd etmoqda. Belshazarning mahkum etilishi olovli so‘zlar bilan yozilgan edi: ‘Sen tarozida tortilding va kam topilding’; agar siz ham Xudo bergan majburiyatlaringizni ado etmasangiz, sizning mahkum etilishingiz ham xuddi shunday bo‘ladi.” Messages to Young People, 229.